

Az Országos Széchényi Könyvtár MÚZEUMPEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2017/2018-as tanév

Különleges ritkaságokkal, izgalmas ismeretekkel, a megszerzett tudást elmélyítő foglalkozásokkal várjuk az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményei és munkája iránt érdeklődő osztályokat, szakköröket tanóra vagy napközis foglalkozás, osztálykirándulás keretében keddi, szerdai és csütörtöki napokon. A foglalkozásokra, programokra 20 fős csoportokat, maximum 30 fős osztályokat várunk. Kérjük, hogy a látogatás megtervezésekor – **legkésőbb két héttel az érkezés előtt** – szíveskedjenek írásban jelentkezni a csoportvezetes@oszk.hu címen. Bővebb tájékoztatásért kövessék honlapunkat, illetve forduljanak munkatársainkhoz a Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Osztályán, a +36 1 22 43 738-as telefonszámon.

EGÉSZ TANÉVBEN AJÁNLJUK

- **Általános könyvtárlátogatás**

A program díja: 300 Ft/fő; időtartama: 60 perc

Az épület bejárása során a csoport megismerkedhet a palota és a könyvtár történetével, működésével, tájékoztatást kap a könyvtár gyűjteményeiről, feladatairól és megtekinti a különböző épületszinteket, megismerve az olvasói tereket is.

- **Raktárlátogatással egybekötött könyvtárlátogatás**

A program díja: 500 Ft/fő; időtartama: 90 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Az épület mindenki számára nyitott tereinek bejárása mellett az érdeklődőknek lehetőségük nyílik betekinteni a látogatók elől elzárt többszintes raktárak labirintusába. A séta során számos érdekességet, titkot tudhatnak meg a több millió, különböző típusú dokumentumot őrző terekről. Megszemlélhetik a törzsgyűjtemény néhány ritka kincsét, többek között a legkisebb minikönyvet, a díszműgyűjtemény egy becses darabját. Valamint követhetik a dokumentumok útját a beérkezéstől a raktározásig.

- **Mátyás király corvinái**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 3–4. osztály

A mesébe oltott foglalkozás során a gyerekek játékos módon ismerkedhetnek meg Mátyás király életével, korával, olvasmányjaival, majd maguk is tervezhetnek reneszánsz díszítősort vagy iniciálét a király könyveinek lapjaihoz.

- **Hogyan mosható a papír? – A restaurátorműhely titkai**

A program díja: 1500 Ft/fő; időtartama: 180 perc 9–12 óráig; ajánlott korcsoport: 5–12. osztály

Igényelhető a következő szerda délelőttökön: szeptember 20., október 18., november 15., január 17., február 14.; március 21., április 11., május 16.

Kiderítjük, miként készíthetjük el saját kis könyvünket! Mi fán terem a könyvrestaurátor? Miből készültek régen a papírok és a könyvek? Mi is az a pergamen? Miért jobb állapotú egy 300–700 éves papír az 50–100 évesnél? Hogyan mosható a papír? Mi a vízjel és mit jelent? Megnézzük többek között, hogyan dolgoznak a könyvdoktorok, milyen eszközöket használnak a könyvek vagy újságok kötéséhez, milyen anyagok szükségesek a papír restaurálásához, és hogyan igyekeznek megóvni a régi könyveket. A 180 perces foglalkozáson ellátogatunk a restaurátorműhelyekbe, ahol megismerkedhetünk a könyvkötés és restaurálás műhelytitkaival. Látványos, kézzel fogható bemutatókon keresztül szerezhetünk tapasztalatokat a különféle érdekes könyvkötési módszerekről,

restaurálási esetekről. Végül a restaurátorok segítségével régi kézműves technikák felhasználásával elkészíthetjük saját kis könyvecskéinket.

- **Vedd be a várat!** Séta térben és időben
A program időtartama: 90 perc, díja: 800 Ft/diák
Kellemes várséta keretében keressük fel történelmünk nevezetes állomásait. Királyok, krónikák és harcok nyomain haladva tárulnak fel a kövek és történetük titkai.

SZEPTEMBER – ARANY-HÓNAP

Az Arany János 200. születésnapjára rendezett kiállítás ideje alatt a következő múzeumpedagógiai programjaink közül választhatnak. A szeptemberben jelentkező csoportok részére Arany-mappát ajándékozunk, mely a kiállítás dokumentumaiból készült válogatást tartalmazza.

- **„Dicső híre-neve fennmaradt örökre”**
A program díja 3000 Ft/csoport, a kedvezményes csoportos belépőjegy 600 Ft/fő mellett; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 6–9. osztály.
Ismerkedés Arany János Toldi trilógiájával, annak keletkezésével és hatásával a magyar költészetben. A program során az iskolában szerzett ismeretek mélyítését és bővítését tűztük ki célul.
- **Egy koszorús barátság**
A program díja 3000 Ft/csoport, a kedvezményes csoportos belépőjegy 600 Ft/fő mellett; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 6–9. osztály.
Arany János és Petőfi Sándor baráti kapcsolatának tükrében vizsgáljuk költészetük fejlődését eredeti kéziratok segítségével.
- **A tölgy lombja alá**
A program díja 3000 Ft/csoport, a kedvezményes csoportos belépőjegy 600 Ft/fő mellett; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 10–12. osztály.
Arany János korai és kései balladáinak megidézése után feltárjuk a tölgymotívum szerepét az idősebb költő életében és művészetében.

OKTÓBER – A ZENE HÓNAPJA – Zeneműtár

- **„Magyarok Istene, rontsd a labanc hadát” – A Rákóczi-induló története**
A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály.
Igényelhető a következő kedd délelőttökön: október 3., 10., 17., 24.
A Rákóczi-induló a magyar nemzet legrégebbi zenei szimbólumainak egyike, amely már évtizedekkel Egressy Béni *Szózatának* és Erkel Ferenc *Himnuszának* megszületése előtt is nagy népszerűségnek örvendett országszerte.
Megnézhetjük a Rákóczi-induló különféle változatait a mű 19. század első évtizedeire tehető megszületésétől fogva Liszt Ferenc, Erkel Ferenc és Hector Berlioz híres feldolgozásain át egészen a 20. századig. A 90 perces foglalkozáson behallgathatunk a legnépszerűbb indulófeldolgozásokba, és megismerkedhetünk a dallamra „ráhúzott” különböző szövegekkel is, melyek azt mutatják be, ki-ki hogyan próbálta kifejezni az induló kiváltotta nemzeti lelkesedést.

- **„Hazám, hazám...” – Ki írta Erkel Ferenc Bánk bánját?**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő kedd délelőttökön: október 3., 10., 17., 24.

Mindannyian ismerjük Erkel *Bánk bánjának* néhány részletét, arról azonban kevesen tudnak, hogy a manapság Erkel Ferenc neve alatt számon tartott operák végleges alakjának kialakításában mások is a komponista segítségére voltak. Láthatjuk a néhány évvel ezelőtt gyűjteményünkbe került Erkel-kéziratokat, amelyek eddig csak néhány szakértő számára voltak hozzáférhetőek, és egyéb különlegességekkel is találkozhatunk a zeneszerző hagyatékából. A programon bepillantunk az „Erkel-műhely” tevékenységébe a könyvtárunkban őrzött eredeti kéziratok segítségével, és közelebbről megismerhetjük a zeneszerző két, ugyancsak híressé vált fiát is, akiknek keze nyoma megtalálható apjuk kései operáinak egyes részleteiben is.

- **Október 19–20-án** a Történeti Interjúk Tára **Magyar Október** programjára várja az érdeklődő osztályokat, melynek részeként egy DVD-t is magukkal vihetnek. A programra előzetes bejelentkezés szükséges.

- Az Iskolai Könyvtárak Napja alkalmából pályázatot hirdetünk felső tagozatos általános iskolás diákok számára. A filmpályázat célja az iskolai könyvtárak megismerése és megismertetése diákszemmel. Kiemelendő egy, a közösség (iskola, város, osztály) számára valamely okból értékes kötet bemutatása. A kisfilm elkészítésében ötletes, az osztály tagjainak szerves együttműködésén alapuló megoldásokat várunk. A pályázat részleteiről október elején fogunk hírt adni.

NOVEMBER – TÉRKÉPTÁRI KALANDOKFELFEDEZŐK – Térképtár

- **A világ Kolumbusz szemével**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 7–12. osztály

Igényelhető a következő csütörtök délelőttökön: november 9., 16., 23., 30.

A foglalkozáson különleges térképeket fedezünk fel nemcsak földrajzi, hanem történelmi dokumentumként is. A térképek tanulmányozásán keresztül ismerhetjük meg a nagy földrajzi felfedezéseket, melyek a tudományra és a tudásra tett hatásukkal gyökeresen átalakították Európát és a világot. Saját térkép készítésével azt is elsajátíthatjuk, miként készült el hajdanában egy térkép, és hogyan kell használni azt. A könyvtár alapítója, gróf Széchényi Ferenc értékes térképgyűjteményének különleges darabjaival találkozhatunk, a hajózási térképekkel.

- **Térképezd fel városod!**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 7–12. osztály

Igényelhető a következő csütörtök délelőttökön: november 9., 16., 23., 30.

Több évre visszamenőleg felkutathatjuk, hogy mi volt korábban a kedvenc helyeinken, iskolánk mikor jelent meg először a térképeken, vagy milyen nevei voltak az utcáknak mielőtt odaköltöztünk.

A Térképtár kincsei közé tartozó olyan térképeket láthatunk, amelyek városunkat mutatják be különböző korokban. A programon tanulmányozhatjuk városunk fejlődését régi térképeken, akár a térképezés kezdeteitől napjainkig. Kiderül az is, milyen módszereket használtak a térképkészítés során elődeink.

Csak a témáról történő részletes előzetes egyeztetés alapján van lehetőség a részvételre, hogy utánanézhessünk, az adott településről, városrészeiről rendelkezünk-e annyi és olyan minőségű anyaggal, amit be lehet mutatni.

DECEMBER – KÖNYVTÁRI CSEND ADVENTBEN

- **December 9-én** Adventi családi szombat – A részletes programot a honlapon közöljük a rendezvény előtti hetekben.

JANUÁR – OLVASD A RÉGIT, HOGY KEZDHESD AZ ÚJAT! – Régi Nyomtatványok Tára

- **Égre rajzolt történelem – összeesküvések, gyilkosságok, politikai propaganda a közép- és koraujkorban**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő kedd délelőttökön: január 9., 16., 23., 30.

Eredeti és hasonmás kiadványok segítségével hozzuk közelebb a régi magyar irodalom legjavát – Janus Pannoniust, Balassi Bálintot, Pázmány Pétert és Zrínyi Miklóst, s emellett a magyar és európai csillagásztörténet egy-egy jelentős eseményébe is bepillantunk. Egészen ritka és különleges nyomtatványok mutatják meg a hatékony politikai propaganda, a tudomány és a babona a 15–18. században nagyon nehezen szétválasztható elemeit: Drakulát, a mohácsi csatát, a 15 éves háborút, Mátyás királyt vagy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató rölapokat, kalendáriumokat, krónikákat a Régi Nyomtatványok Tára kincsei közül. A programon eredeti és hasonmás kiadványok, illetve tudományos-ismeretterjesztő előadás segítségével ismerkedhetünk meg a régi magyar irodalom legjelentősebb képviselőinek műveivel.

- **Január 22.** A magyar kultúra napja – A nyílt nap programját a rendezvény előtti hetekben közöljük.

FEBRUÁR – TÖRTÉNETEK, INTERJÚK TÁRUNKBÓL – Történeti Interjúk Tára

- **1956 – Kémvilág és propaganda a hidegháborúban**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 70 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő csütörtök délelőttökön: február 1., 8., 15., 22.

Az 1956-os eseményeket eredeti hang- és filmdokumentumok segítségével ismerhetjük meg közelebbről. Megtudhatjuk, hogy a Szabad Európa Rádió (SZER) milyen nehézségekkel kellett szembenéznie, hiszen egész tevékenységére árnyékot vetettek az 1956-os forradalom idején elhangzott adásai, amelyekben állítólag fegyveres segítséget ígértek a magyar forradalmároknak. Bepillantunk a SZER egykori életébe berendezésein, hangzó dokumentumain és kapcsolódó propaganda-filmjein keresztül. Mindezt a könyvtár egy olyan osztályán, a Történeti Interjúk Tárában (ITI) tesszük, mely az olvasók számára sem nyitott.

Az osztály (csoport) a témához kapcsolódó ajándék DVD-vel térhet haza.

- **Egy évszázad mozgóképeken**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 70 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő csütörtök délelőttökön: február 1., 8., 15., 22.

Csaknem 100 év Magyar Filmhíradóin keresztül bepillantunk a 20. századi magyar történelembe, kitekinthetünk a külföldi eseményekre. A filmfelvevőgépen át tudhatjuk meg, hogyan alakult a filmhíradó története, mely korszakban mire és hogyan használták azt.

Részleteket láthatunk egy évszázad híradóiból: a némafilm korától, 1896-tól egészen 1991-ig, az utolsó moziban vetített filmhíradóig. Majd egymással összehasonlítva megnézzük, hogyan változik a híradók tematikája, látványvilága, terjedelme, funkciója. Tudáspróba: a híradóriportokhoz kapcsolódó feladatokon és vetélkedőkön keresztül ki-ki felmérheti, hogy felismeri-e a korszak jelentős személyeit, Magyarország nevezetes helyszíneit.

MÁRCIUS – HAZAFIAK ÜZENETE, KÉZIRATTÁRI KINCSEINK – Kézirattár

- **Anyám tyúkjá**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 5–12. osztály

Igényelhető a következő kedd délelőttökön: március 6., 13., 20., 27.

Néhány érdekesség – mint például a költő ránk maradt rajzai és levelesládája – segítségével közelebb kerülünk Petőfi Sándor életéhez. Képeken, leveleken és írásokon keresztül bepillantunk a szabadságharc költőjének hétköznapijaiba, költészetének műhelytitkaiba.

A foglalkozáson felelevenítjük a magyar irodalom egyik legnagyobb költőjének, Petőfi Sándornak alakját. Közelebről is megismerhetjük az általános iskolában is olvasott híres Petőfi-versek kéziratait, szemügyre véve, hogy vajon eredetiek-e vagy hamisak? Megpróbálkozhatunk az *Anyám tyúkjá* című vers kéziratának elolvasásával is.

- **Petőfi forradalma és szerelme**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 6–12. osztály

Igényelhető a következő kedd délelőttökön: március 6., 13., 20., 27.

Korabeli képeken, leveleken és írásokon keresztül bepillantunk a szabadságharc költőjének életébe, családi kapcsolataiba. Közelebről megismerkedhetünk feleségével, a szintén verselő és irodalomkedvelő Szendrey Júliával és közös gyermekük, Petőfi Zoltán életével is. Láthatjuk többek között Petőfi Sándor ránk maradt levelesládáját, de akár Bem tábornokkal készített riportvázlatát is. A foglalkozáson a történelmi Magyarország térképét használva végighaladunk a költő életútjának legfontosabb állomásain, közben pedig közelebb kerülünk Petőfihez. A foglalkozás során egy kis detektív munkával eredeti és hamis kéziratokat vehetünk szemügyre.

- **Március 13–14-én** az 1848-as forradalom emlékezetének bemutatása plakáttári nyomtatványokon.

- A tanév második felében újabb pályázatot hirdetünk, ezúttal középiskolás diákok alkotásaira számítunk. A pályázat témája Mátyás király könyvtára és budai könyvműhelye lesz, melynek részleteit március elején fogjuk közölni.

- **Bánk, Csongor és Ádám a színpadon – Három romantikus nemzeti drámánk előadás-történetéről**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő szerda délutánokon (14 és 16 óra között): április 4., 11., 18., 25.

Hogyan kel életre az irodalmi szöveg a színházban? Mi a dráma és a színjáték viszonya? Megismerkedünk a kulisszák mögötti világ dokumentumaival. Megtudhatjuk, hogy három nemzeti drámánk: Katona József *Bánk bán*, Vörösmarty Mihály *Csongor és Tünde*, valamint Madách Imre *Az ember tragédiája* című drámái, drámai költeményei milyen érdekességeket hordoznak magukban. A Színháztörténeti Tár gyűjteményében található érdekes dokumentumok, kéziratok rendezőpéldányok, színlapok, jelmeztervek, fényképek és a kevésbé látványos, de nagyon izgalmas titkokat tartogató anyagok: sajtóismertetések és kritikák segítségével ismerjük meg a régi idők színházát és színészeit, színházcsinálóit. Ezt követően továbbgondolhatjuk Bánk, Csongor, Ádám és a többi hős útját: ma mi történne velük?

- **A kulisszák mögött – Színház a könyvtárban**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 9–12. osztály

Igényelhető a következő szerda délutánokon (14 és 16 óra között): április 4., 11., 18., 25.

Választ keresünk többek közt arra: milyen szerepeket kapott Petőfi, a vándorszínész, a Nemzeti Színház statisztája? Tényleg olyan ragyogó szépség volt a fiatal Déryné? Hogyan készülnek a színházi jelmeztervek? Milyen volt régen a nézők és színészek élete? Különböző érdekes képeket, írásokat, díszletterveket, rendezőpéldányokat és színlapokat láthatunk, amelyek közelebb hozzák a régi idők kultúráját, a magyar színjátszás kezdeteit, a színészek életét. Mindezt interaktív előadás és különböző feladatok megoldása útján. Kik próbára teheti magát kvíz megoldása, papírszínház és jelmezterv készítése vagy akár drámapedagógiai játék során.

- **Április 11.** A költészet napja – A nyílt nap programját a honlapon fogjuk közölni.

- **Plakát Palkó története**

A program díja: 600 Ft/fő; időtartama: 60 perc; ajánlott korcsoport: 3–5. osztály

Igényelhető a következő csütörtök délelőttökön: május 3., 10., 17., 24., 31.

Egy múlt századi történet által találkozhatunk a gyűjtemény nyomtatványtípusaival. A foglalkozáson eredeti dokumentumok (plakátok, képeslapok, meghívók, naptárak, gyászjelentések, táncrendek stb.) segítségével megismerkedhetünk a 20. század első felének hétköznapi életével. A beszélgetés során összevetjük a múltat és a jelent. Majd a kez ügyességet és vizuális kultúrát fejlesztő kiscsoportos exlibris-tervezést végzünk.

- **Május 19–20-án** (várható időpont) – Múzeumok Majálisa a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében

JÚNIUS – KÖNYVESPOLC A KIRÁNDULÓCSOMAGBAN

- **Nyitott hétfők** osztálykirándulóknak. A hétfői napon ugyan zárva tart intézményünk, de most két alkalommal, **június 4-én és 11-én** elzárt tereinkbe is bepillantást engedünk az előzetesen jelentkező osztályoknak.
- **Június 23-án** (várható időpont) – Múzeumok Éjszakája

Amennyiben a fent jelzett időpontokon túl szeretnének ellátogatni intézményünk programjaira, szíveskedjenek a fent jelzett címen, telefonszámon érdeklődni. Szeretettel várjuk Önöket és diákjaikat!